

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
 لجنة الانتخابات المركزية
 The Central Elections Committee

Justice Uzi Vogelman
 Supreme Court of Israel
 Chairman of the Central Elections Committee

قاضي عوزي فوجلمان
 المحكمة العليا
 رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט עוזי פוגלמן
 בית המשפט העליון
 יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 47/24

העותר: עו"ד שחר בן מאיר

נגד

המשיבים: 1. הציונות הדתית בראשות בצלאל סמוטריץ'
 2. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה לצו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותר: בעצמו
 בשם המשיבה: עו"ד חנמאל דורפמן

החלטה

1. בעתירה שלפניי נטען שח"כ בצלאל סמוטריץ' (להלן: סמוטריץ'), יושב ראש המשיבה 1 (להלן: הציונות הדתית), פרסם היום, ערב הבחירות, תוצאות של סקרים בנוגע למעבר הציונות הדתית את אחוז החסימה. כך, הוא פרסם ברשתות החברתיות רשומה שתחילתה: "חברים, הסקרים הפנימיים שלנו מדאיגים. אנחנו ב"ה עדיין מעל אחוז החסימה אבל זה הולך להיות גבולי"; ובהודעה קולית לטלפונים ניידים דיבר על חשש שמא הציונות הדתית לא תעבור את אחוז החסימה, ואמר: "לפי הסקרים העדכניים אנחנו עומדים כעת על ארבעה וחצי מנדטים". לטענת העותר, מדובר בהפרת האיסור לפרסם תוצאות של סקר חדש החל בסוף יום שישי שלפני הבחירות, לפי סעיף 16ה(ח) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה); ובהפרת האיסור להפריע את המהלך התקין של הבחירות, לפי סעיף 119א(1) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות).

2. הציונות הדתית טוענת בתגובתה שהעותר לא עתר נגד הפרות אחרות של סעיף 16 לחוק דרכי תעמולה, והיא הדגימה כאלו; היא מבקשת שאם העתירה לא תידחה מטעם זה, אוסיף את אותם מפירים כמשיבים לעתירה. הציונות הדתית סבורה שהסעיף נועד לעורכי סקרים ולכלי תקשורת, ולא לנבחרי ציבור; שאסור לדווח את תוצאות הסקר, ולא על אופיין (למשל

שהסקרים "מדאיגים"; שהפרסום בהקלטה נשלח לקהל ממוקד, ולא לציבור הרחב, ולכן אין תחולה לסעיף; ושדובר בהקלטה על מצב הרשימה בסקרים שהתפרסמו ביום שישי האחרון, כלומר אין בה דיווח על סקר "חדש".

3. לאחר שעיינתי בעתירה ובתגובה, באתי למסקנה שדין העתירה להתקבל. תחילה אציין שאין צורך לדון בסעיף 119(א)(1) לחוק הבחירות. העותר הפנה להחלטה שקבעה שפרסום סקר ביום הבחירות נכנס לגדר הסעיף (תב"ס 23/01 סיעת ישראל אחת נ' מעריב אינטרנט בע"מ, פ"ד נה(3) 174 (2001)). אולם לאחר שניתנה החלטה זו, נוסף דין מיוחד בסוגיית פרסום סקרים סמוך לבחירות: סעיף 16ה(ח) לחוק דרכי תעמולה. לכן לא אידרש לדין הכללי של הפרעה לבחירות. גם טענת הציונות הדתית על שהעותר לא התייחס להפרות אחרות של הדין, אין לה מקום. העותר הוא אדם פרטי ואינו מופקד על מדיניות אכיפה שוויונית. לבד מכך, הפרות של אחרים אינן מכשירות את ההפרה הנטענת של העותרת. גם הבקשה לצירוף משיבים דינה דחייה. מדובר בנתונים עובדתיים אחרים בכל אחד מהמקרים, וצירופם לעתירה שלפניי יסרב את ההכרעה בה.

4. מכאן – לגוף העניין. סעיף 16ה(ח) לחוק דרכי תעמולה קובע:

"בתקופה שתחילתה בתום יום שישי שלפני פתיחת הקלפיות והמסתיימת במועד סגירת הקלפיות, לא ישדר ולא יפרסם אדם בכתב לציבור על תוצאותיו של סקר בחירות שלא שודרו או פורסמו בכתב לציבור לפני תחילתה של התקופה האמורה. המשדר או המפרסם בתקופה האמורה על תוצאותיו של סקר בחירות ששודרו או פורסמו לפני תחילתה של אותה תקופה, יציין בהבלטה שהסקר אינו עדכני ואין ללמוד ממנו על דפוסי הצבעה או עמדות של הציבור ביום השידור או הפרסום".

מטרת האיסור היא "לאפשר לבוחר להחליט סופית, בינו ובין עצמו, על הרשימה שלה הוא רוצה להצביע" (תב"כ 44/23 בן מאיר נ' הליכוד – תנועה לאומית ליברלית (1.3.2020) (להלן: עניין הליכוד)). האיסור בחוק חל, בין היתר, על פרסום התוצאות בהודעה בטלפון (עניין הליכוד) ועל פרסומן במרשתת, למשל ברשתות חברתיות (הגדרת "מפרסם בכתב לציבור" בסעיף 16הא לחוק דרכי תעמולה). טענות הציונות הדתית מעלות כמה סוגיות שנוגעות לפרשנות הסעיף.

א. מהו סקר בחירות? משיב על כך סעיף 16ה(א): "סקר הנערך בתקופת הבחירות והבודק דפוסי הצבעה של בוחרים בבחירות, או הבודק נושאים הקשורים במישרין במי שמתמודד בבחירות" (ראו לאחרונה תב"כ 39/24 מ'ארה נ' זליכה, פסקה 3 (21.3.2021)). ההגדרה אינה מתייחסת לפרסום הסקר או לשידורו. היא כוללת גם סקר פנימי, כלומר סקר שתוצאותיו אינן מיועדות לפרסום ברבים. לפרסום בכתב ולשידור בכתב נודעת חשיבות

רק משעה שבחרו מועמד, רשימת מועמדים או גוף אחר לפרסם תוצאות של סקר בחירות. אז חלות הוראות סעיף 16 לחוק דרכי תעמולה. שתיים מהן חלות, כאמור, מתום יום שישי שלפני הבחירות: אסור להפיץ תוצאות של סקר בחירות שלא הופצו קודם לכן; אם מפיצים תוצאות של סקר "ישן", יש לציין בהבלטה גם עובדה זו, גם שאי אפשר ללמוד ממנו על דפוסי הצבעה ועמדות של הציבור ביום ההפצה.

ב. סעיף 16ה(ח) חל על "אדם". אין בו הגבלה על זהות המפרסם. אין הוא מוגבל אפוא לעורך סקרים או לגוף תקשורת. סעיפים 16ה(ה)–(ז) מחילים את הוראותיהם רק על מי ש"עורך סקר בחירות", ואילו בסעיף 16ה(ח) נמנע המחוקק מהגבלה כזו. תכלית הסעיף מובילה לאותה מסקנה. ההחלטה הסופית הפנימית של הבוחר עשויה להיות מושפעת מסקר בלי תלות בזהות מי שפרסם אותו או שידר אותו. לכן גם הציונות הדתית חבה בחובות לפי הסעיף.

ג. בפרסום לאיזה "ציבור" חלות מגבלות הסעיף? גם מונח זה מוגדר בסעיף 16ה(א) לחוק דרכי תעמולה: "למעט ציבור האנשים העוסקים בניהול מערכת הבחירות, בשכר או שלא בשכר". גם אם קהל היעד של הפרסום ממוקד ומצומצם יחסית – כל עוד אינו רק אלה שעוסקים בניהול מערכת הבחירות, הרי זה ציבור שפרסום ושידור אליו נתפסים ברשת של סעיף 16ה(ח).

ד. סעיף 16ה(ח) לחוק דרכי תעמולה עוסק בפרסום "על" תוצאות הסקר. לשון זו מלמדת שהוא אינו מוגבל לתוצאות עצמן, אלא גם לפרשנות עליהן, לניתוח שלהן וכדומה. לכן גם האמירה שהנתונים "מדאיגים" חוסה תחת הוראות הסעיף.

5. סקר שמעיד על אחוזי הצבעה למפלגה פלונית או על מספר המנדטים שהיא צפויה לקבל, עוסק בדפוסי הצבעה של בוחרים, ולכל הפחות בנושא שקשור במישרין במי שמתמודדת בבחירות. לכן הסקר או הסקרים שסמוטריץ' דיווח עליהם ברשתות החברתיות ובהודעה הקולית, הם "סקר בחירות" לעניין סעיף 16 לחוק דרכי תעמולה.

6. בפרסום ברשתות החברתיות דיבר סמוטריץ' על "הסקרים הפנימיים" של מפלגתו. לא ברור מתגובת הציונות הדתית אם אלה סקרים "חדשים" או שהתפרסמו לפני תום יום שישי האחרון; כך או כך, הפרסום שם אינו לפי הוראות סעיף 16ה(ח). הציונות הדתית טוענת שבהקלטה הקולית דובר בסקרים "ישנים". היה עליה לציין עובדה זו, כאמור בסעיף. מאחר שלא עמדה בחובותיה לפיו, החלטתי לקבל את העתירה נגדה.

6. העתירה מתקבלת אפוא. ניתן בזאת צו שמורה למשיבה 1 –

א. לתקן את הרשומות בחשבונותיה ברשתות החברתיות נושא עתירה זו, כך שישקפו את הוראות הדין: אם מדובר בתוצאות סקר שפורסמו לפני סוף יום שישי האחרון, עליה

להוסיף בהבלטה שהסקר אינו עדכני ושאינו ללמוד ממנו על דפוסי הצבעה או עמדות של הציבור ביום הפרסום; אם מדובר בתוצאות סקר שלא פורסמו לפני סוף יום שישי האחרון, עליה למחוק את ההתייחסות אליהן. אם אי אפשר לתקן את הרשומות בהתאם, עליה למחוק אותן.

ב. לשלוח הודעה קולית לכל אלה שקיבלו את ההודעה המקורית נושא עתירה זו, ולהודיע בה שהסקר שהיא התבססה עליו אינו עדכני ושאינו ללמוד ממנו על דפוסי הצבעה או עמדות של הציבור ביום הפרסום.

ג. להימנע מלפרסם תוצאות סקרים בניגוד להוראות סעיף 16ה(ח) לחוק דרכי תעמולה.

הציונות הדתית תישא בהוצאות העותר בסך 3,000 ש"ח.

ניתנה היום, ט' בניסן התשפ"א (22 במארס 2021).

עוזי פוגלמן

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-24

